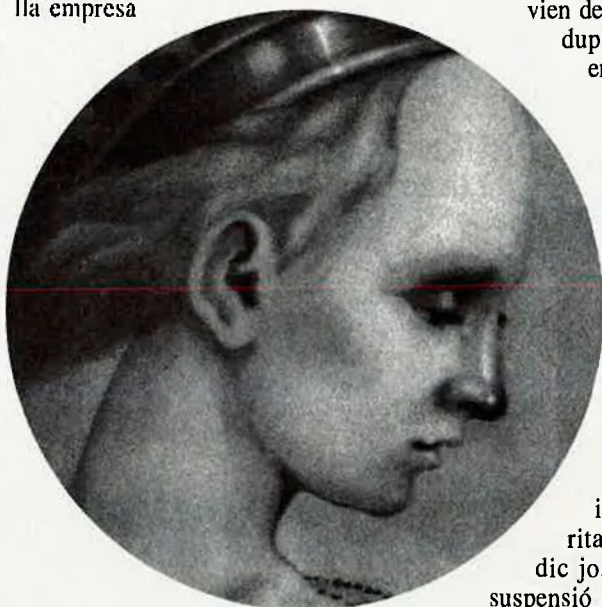

FECSA: el repartiment del botí

FECSA és la primera empresa del Principat pel volum de la seva facturació. La majoria del mercat elèctric català està a les seves mans. Era també la primera empresa pel volum de contractació a la Borsa de Barcelona. FEC-SA passarà a ser controlada per ENDESA, l'empresa que representa els interessos de l'INI en el sector elèctric. Com que ENDESA controla també, i des del seu naixement, ENHER, la segona empresa elèctrica a Catalunya, el paper de l'estat en aquest sector és de total protagonisme.

La història de FECSA és emblemàtica i serveix per a entendre com han anat les coses en aquest país, durant els darrers cinquanta anys. Va ser fundada pel mallorquí Joan March per fer-se càrrec dels actius hidroelèctrics de la Barcelona Traction-La Canadencia, la companyia creada per Frank Pearson. Fou un regal del general Franco a una de les persones que havia finançat la seva revolta contra el govern de la República l'any 1936. Un jutge de Reus declarà la fallida de la vella empresa

elèctrica, que no havia atès el pagament d'algunes de les seves obligacions. I no les havia atès per dues raons: perquè el govern franquista no donava permís per fer el pagament en divises als creditors estrangers i perquè la Barcelona Traction havia finançat durant la segona guerra mundial els serveis d'espionatge britànics a l'estat.

Els March anaren venent la seva participació a l'empresa. Especialment, a bancs espanyols i a entitats financeres catalanes. A primers de la dècada dels anys vuitanta era una empresa amb el capital força repartit i amb milers de petits accionistes.

La crisi dels anys vuitanta afectà durament totes les empreses elèctriques de l'estat. S'havien endeutat enormement en dòlars comprats a 60 pessetes i que havien de tornar a un canvi més que duplicat. Les inversions fetes en centrals nuclears trigaven molt a fer-se rendibles i les previsions de creixement de la demanda no es complien, ja que la crisi econòmica les havia retallat. FEC-SA fou triada com a cap de turc. La seva acció cotitzava sobretot a Barcelona, però va ser el síndic de la Borsa de Madrid qui en suspengué la cotització el 1997, seguint indicacions d'una alta autoritat del govern. Això no ho dic jo, ho va dir la premsa. La suspensió portarà a la crisi i la crisi

serà apropiada perquè algunes empreses elèctriques espanyoles i la de l'estat, vinguin a salvar la situació.

L'estratègia amb què es va controlar FECSA té uns certs paral·lelismes amb l'estratègia utilitzada en el sector financer i que acabarà amb Banca Catalana. S'aprofita una crisi econòmica general per fer una concentració d'empreses que permeti un major control del sector per part del govern de l'estat i de les grans empreses espanyoles. Les catalanes són les primeres a rebre.

He parlat moltes vegades de repartiment del botí, al·ludint al repartiment del mercat elèctric català. Ho vaig dir en un acte públic, adreçant-me al Ministre d'Indústria, Claudio Aranzadi, sense aconseguir cap reacció —ni a favor ni en contra dels empresaris presents. El repartiment de FECSA va ser un autèntic repartiment del botí. Primer entre l'empresa del govern i les dues grans empreses privades —Hidroila i Iberduero—. Ara aquestes s'han fusionat en una operació que no ha agradat gens l'autoritat central. Potser és

per això que, finalment, aquesta ha decidit que la millor solució és fer de lleó i quedar-se amb la part que correspon al rei dels animals. Per això ha fet una oferta pública de compra de les accions de FECSA en mans dels petits accionistes, que donaran la majoria absoluta a ENDESA.

La situació fa pensar en la d'aquell paralític que va anar a Lourdes i es va estibar per les escales de la Basílica en la seva cadira de rodes. Ell cridava: "¡Que quedi com abans, Senyor!" El crit és comprensible, com ho és també que ara es digui que és una sort que FECSA es mantingui com a societat autònoma jurídicament i no sigui absorbida. Qui no es consola és perquè no vol.

L'Estatut d'Autonomia de Catalunya no diu enlloc que la Generalitat no pugui fer una política energètica pròpia. La llibertat és total. Però ja m'agradarà que em diguin què és pot fer amb tota l'electricitat en mans forasteres. Amb el gas natural, el govern ha fet exactament el mateix. Els que poden fer una política energètica catalana són ENDESA i REP-SOL, unes societats sense cap relació amb el Parlament de Catalunya.

¡I encara ens queixem!

Francesc Cabana i Vancells

De la termodinàmica política. Congelació, debats i columna del 9 d'octubre

La lectura fidel de la premsa diària demostra que les tècniques i mecanismes de la intoxicació semàntica del columnisme espanyol conformen ja un gènere singular, fàcil de reconèixer per l'ús massiu i indiscriminat dels adjectius de la plantilla: *amenaza, lacra, exacerbadó, patológico, egoista, insolidario, mercantil, reduccionista, angosto, infértil, peculiar, localista, tribal, étnico, cerrazón*, etc.

El pànic carpetovetònic a l'amputació territorial ha reviscolat gràcies a la fi del comunisme. El *pot au feu* discursiu del columnisme progressista a la *page* s'ha encès ara per la necessitat de trobar un enemic que demostre una situació *encara* perversa de les societats democràtico-liberals. No obstant això, el mèrit de la polèmica recent és haver explicitat que, contra la teoria i praxi de la congelació, la termodinàmica aplicada a l'ocultació de les tensions i conflictes socials i polítics, l'excusa del pim-pam-pum dialèctic de culpabilització intel·lectual del nacionalisme planteja amb cruessa que la realitat inclou de manera irresolta la batalla simbòlica de les polítiques de la identitat. I no hi ha reivindicació competencial ni tècnica federalitzant venuda com a bàlsam que pugui fer oblidar el conflicte.

La democràcia no ha modificat els lloms dels llibres en els prestatges dels que haurien d'haver configurat una cultura política moderna. Les farinetes ideològiques de consum habitual dels creadors d'opinió és un *sopinstant* de *La España invertida*, *La rebelión de las masas* i *La decadencia de Occidente*. Les ombres d'Ortega, Splenger i Toynbee encara són allargades. La instal·lació mental de la *intelligentsia* espanyola en el *border-system* és inveterada, i l'estatolatria disfressada d'universalisme histriònic sempre sol amagar la defensa de l'*escalafón*.

Allò que el microones bàltic ha descongelat és la secció mental, la consideració prescindible de l'estat; el recordatori de la presència de col·lectivitats amb un

projecte civil i polític resistent en el conflicte cultural i de les identitats, de substitució d'imaginariis polítics, i, en sentit contrari, unes comunitats autònomes que institucionalitzen el patriotisme del dèficit d'infraestructures, la verborrea solidària que no afecta la percepció de l'estat i localitzen i identifiquen regionalment i antropològicament l'Espanya de les fronteres, el poder i la glòria. És el *todos queremos más*, el viure de la solidaritat, la coloració dialectal de la veritat en front de les nacions com a espais simbòlics de referència en la història i espais territorials de localització del poder i la cultura.

En aquest debat, i com a percepció valenciana, ni jo en sóc partidari, ni crec que als valencians ens escaiga la puerilitat *senzilla* de l'independentisme. La capacitat de les meditacions crítiques que des de València han pretès desenganxar-nos de la rutina és immisericordement estèril.

Davant el 9 d'octubre, *A Valencian dilemma revisited* podria ser el resum que pagaria la pena estampar com a màxima del dia. Podria recomanar-se com a lectura indicada un recorregut per la nostra peresa literària de renúncies i intents fallits, de projectes no conclusos i agrafia generosa i decidida: el conreu agosarat i evanescent de l'erudició clandestina model "llibret de festes". Procurem reflexionar sobre el fet que la València cultural es mantinga amb les rendes dels estímuls intel·lectuals dels anys 50 i 60; sobre l'automatisme de reaccionar només a causa dels excessos i flatulències de la mesocràcia municipal, i l'habilitat en l'autodefensa adquirida a causa de la impotència pública de la Weltanschauung del valencianisme.

Davant el relat apòcrif i autocomplaent de la congelació institucional, i com a contribució valenciana a la literatura críptica, valga aquesta columna del 9 d'octubre que assumeix el risc de la desmesura. *C'est les métier qui exige.*

Miquel Nadal i Tàrrega